T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/700
KARAR NO : 2026/36
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Davacının oğlunun hükümlü olarak bulunduğu ceza ve infaz kurumunda rahatsızlanarak vefat ettiğinden dolayı oluştuğu öne sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Y.
Vekili : Av. K. A.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. Ö. D. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin oğlu A. Y. 'in hükümlü olarak Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmakta iken, sağlık bakımının ve tedavi imkanının sağlanmadığını, bakım ve özen yükümlülüğünün yerine getirilmediğini, kimsenin kendisiyle ilgilenmediğini, kötü ve elverişsiz koşullarda hastalanarak 07/04/2020 tarihinde hayatını kaybetmesinde idarenin hizmet kusuru bulunduğunu ifade ederek, uğranılan zarara karşılık, 5.000 TL maddi ve 300.000 TL manevi tazminatın, ölüm tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Ordu 2. İdare Mahkemesi 02/06/2022 tarih ve E.2020/133, K.2022/508 sayılı kararı ile davanın esasını inceleyerek kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 13/03/2024 tarih ve E.2022/1379, K.2024/386 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun kabulüne, kararın kaldırılmasına, dosyanın görev yönünden incelenmek ve yeniden bir karar verilmek üzere Ordu İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

3. **Ordu İdare Mahkemesi 03/10/2024 tarih ve E.2024/469, K.2024/1371 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 02/01/2025 tarih ve E.2024/1638, K.2025/2 sayılı kararı ile, Mahkeme kararının hüküm kısmına karşı davacı tarafından yapılan istinaf başvurusunun düzeltilmek suretiyle reddine, davalı idare tarafından vekalet ücretine karşı yapılan istinaf başvurusunun kabulüne karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Uyuşmazlığa konu olayda, davacının, oğlunun ceza infaz kurumunda kapasitesinin üzerinde hükümlü bulunan bir koğuşta kalmak zorunda bırakıldığı, bu kötü ve elverişsiz koşullar sonucu hastalığının daha kötü boyuta ilerlemesine sebebiyet verildiği, kapalı, kalabalık, virüslü ve mikroplu ortamların zatürreye davetiye çıkardığı, Ceza İnfaz Kurumu idaresinin zamanında gerekli tedbirleri almayarak sağlık hizmetinden mahrum kalmasına neden olduğu, hastalandığında gerekli tedaviyi etkin ve hızlı olarak almasını sağlamadığı, zamanında üst basamak bir sağlık kuruluşuna sevk işlemlerini yapmadığı iddialarıyla iş bu davayı açtığı, bu iddialara konu işlem ve*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

eylemlerin yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan işlem ve faaliyetlere ilişkin olduğu, bu konulardaki şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu dikkate alındığında, aynı şikayetten kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalarda da adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/09/2025 tarih ve E.2025/36, K.2025/255 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK 114/1-b ve HMK 115/2 gereğince davanın usulden reddine, davanın çözüm yerinin Ordu İdare Mahkemesi olduğuna, daha önce aynı konuda Ordu İdare Mahkemesince görev yönünden ret kararı verilmiş olduğu dikkate alınarak iş bu kararın kesinleşmesinin ardından dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; hizmet kusuru nedeniyle oluşan zararın tazmini amacıyla maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. T.C. Anayasası'nın 125/son fıkrasında "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür." hükmüne yer verilmiş; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde de "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" idari dava türleri arasında gösterilmiştir.

İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, uygulamada "hizmet kusuru" kavramı ile anlatılmaktadır. Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğreti tarafından kabul edilmiştir. Bu üç durum; hizmetin hiç işlememesi, hizmetin geç işlemesi ve hizmetin kötü işlemesidir.

Buna göre idare kural olarak yürüttüğü kamu hizmeti ile nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının "b" bendi gereğince "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar" idari yargı yerinde tam yargı davası açabilecektir.

Dosya kapsamı, davacıların iddiası ve istemin ileri sürülüş tarzı dikkate alındığında, davacı tarafın maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açtığı tazminat davasının hizmet kusuruna ve özellikle de hizmetin hiç işlememesine dayandığı anlaşılmıştır. Cezaevinde infaz işlemi sırasında yapılan uygulamaların, yargılama faaliyeti kapsamında olmayıp idari bir eylem ve işlem niteliğinde olduğu, eldeki davada taleplerinde bu mahiyette olduğu, davacıların idari bir eylem ve işlemden kaynaklı zararına yönelik isteminin İYUK'nun 2/1-b maddesi gereğince tam yargı davasının konusunu oluşturduğu anlaşılmaktadır. (SAMSUN BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 5. HUKUK DAİRESİ 2024/1690 ESAS 2025/465 KARAR) Davacının oğlu A. Y. 'in Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmakta iken rahatsızlandığı ve 07/04/2020 tarihinde vefat ettiği, davalı kurum bünyesinde gerçekleşen ölüm olayından doğan zararların ödettirilmesi istekleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2. maddesi gereğince tam yargı davasının konusunu oluşturur ve bu davalara bakmaya idari yargı yeri görevlidir.

İdarenin işlemi yada eylemi nedeni ile doğan zararlardan dolayı; İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.Yargı yolunun caiz olması kamu düzenine ilişkin olduğu gibi 6100 HMK'nun 114/1-b ve 115. maddeleri gereğince dava şartlarından olup davanın her aşamasında istek olmaksızın kendiliğinden gözetilmesi gerekir.

6100 sayılı HMK 'nın 114. maddesinde yargı yolunun caiz olması dava şartı olarak belirtilip 115. maddede dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddine karar verileceğine ilişkin düzenleme nazara alınarak, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığından usulden reddine, daha önce aynı konuda Ordu İdare Mahkemesince 2024/469 esas dosyasında ile görev yönünden red kararı verilmiş olması nedeniyle karar kesinleştiğinde dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

6. Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. T.C. Anayasası'nın *"Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması"* başlıklı 40. maddesi şöyledir:

> *"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.*
> *(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.*
> *Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."*

8. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

> *"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."*

9. Anayasa'nın *"Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence"* başlıklı 129. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

> *"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."*

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir :

> *"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*
> *a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
> *c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."*

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişilerin uğradıkları zararlar"* başlıklı 13. maddesinin değişik birinci fıkrası şöyledir:

> *"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)*
> *(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

12. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat*" üst başlığı altında yer alan ve "*Tazminat İstemi*" başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

13. 5271 sayılı Kanun'un "*Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. (Ek cümleler:2/3/2024-7499/13 md.) Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hâllerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır.."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

14. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 – KHK/700/133 md.)"

15. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

...."

16. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (…) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

17. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"Adalet Bakanlığı"* üst başlıklı ve *"Görev"* başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Adalet Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak ve teşkilatlandırmak, ceza infaz kurumları, icra ve iflas daireleri gibi her derece ve türdeki adalet kurumlarını planlamak, kurmak ve idari görevleri yönünden gözetim ve denetimini yapmak ve geliştirmek,

...

g) İlgili mevzuat hükümleri uyarınca infaz işlerini düzenlemek,

..."

18. Anılan Kararnamenin *"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü"* başlıklı 43. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"(1) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Hükümlü ve tutukluların giydirilmesi, beslenmesi, yatırılması, eğitilmesi, çalıştırılması ve muhtaç durumda bulunanların tedavi giderlerinin karşılanması işleri ile 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda gösterilen her türlü işlemleri yapmak"

19. 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun'nun 2. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/6/1941-4068/1 md.)

A) Mahpusların ceza evlerine dağıtılması,

B) (Değişik: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu ve tutukevlerinde görevli personelin giydirilmesi, hükümlü ve tutukluların yatırılması, ısıtılması, temizliğinin sağlanması, okutulması, eğitilmesi, meslek veya zanaat sahibi yapılması ve çalıştırılması,

C) İş kazançlarından sanatlar ihtiyacına ve çalışanlara pay ve ailelerine nafaka ayrılması,

D) Mahpus ve mevkuflar hakkında kimler tarafından ne gibi inzibat muameleleri tatbik olunacağı,

E) Ceza evinin emniyeti bakımından mahkûmlara ait mektupların ve kendilerini ziyarete gelenlerle konuşmalarının ve hariçle muhaberelerinin ne suretle tanzim ve kontrol edileceği,

F) Ceza ve tevkif evlerinin memur ve müstahdemlerinin vazife ve salahiyetleri ve haklarında kimler tarafından ne gibi inzibati muameleler yapılacağı hakkında Cumhurbaşkanı tarafından yönetmelik tanzim olunur.

(…)

(Ek: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklularla görev başında bulunan personel, 9.7.1956 tarih ve 6779 sayılı 14 Eylül 1330 tarihli Tayınat ve Yem Kanununa Ek Kanunun 1 inci maddesindeki hüküm çerçevesinde iaşe edilir.

(Ek: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklarla görevde bulunan personelin iaşesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir."

20. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"İnfazda temel ilke"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanır.

(2) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; adli yargı yerince idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

22. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (…) ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

23. Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir..." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

24. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

25. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddi kararı verilip karar numarası alındıktan ve karar kesinleştikten sonra ayrıca görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına da karar verilmiştir.

26. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uyulmamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

B. Esasın İncelenmesi

27. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

28. Dava, davacının oğlunun hükümlü olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda kalmakta iken, sağlık bakımının ve tedavi imkanının sağlanmadığı, bakım ve özen yükümlülüğünün yerine getirilmediği ileri sürülerek, kötü ve elverişsiz koşullarda hastalanarak 07/04/2020 tarihinde hayatını kaybetmesinde idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, şimdilik 5.000 TL maddi tazminat (ıslah ile 154,912,20 TL) ile 300.000 TL manevi tazminatın ölüm tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

29. Dosyanın incelenmesinden, davacının oğlu hakkında, Türk Ceza Kanununun 188/3 maddesinde düzenlenen "*Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Ticareti Yapma ve Sağlama*" suç isnadına yönelik Samsun 1.Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yargılamanın yürütüldüğü ve müteveffa 'in mahkumiyetine karar verilerek 12 Yıl 6 Ay hapis cezasına hükmedildiği, cezanın infazına 26/11/2015 günü başladığı, hak ederek salıverilme tarihinin 21/05/2028, koşullu salıverilme tarihinin ise 07/04/2025 günü olduğu, söz konusu cezanın infazı Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yerine getirilmekte iken (nda kalmakta iken) adı geçenin 07/04/2020 günü vefat ettiği, ölüm belgesinde ölümün "*Bulaşıcı Olmayan Hastalık*" sonucunda gerçekleştiğinin belirtildiği, davacı tarafından oğluna Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kalmakta iken sağlık bakımının ve tedavi imkanının sağlanmadığı, bakım ve özen yükümlülüğünün yerine getirilmediği, sağlık durumuyla kimsenin ilgilenmediği ileri sürülerek, kötü ve elverişsiz koşullarda hastalanarak 07/04/2020 tarihinde hayatını kaybetmesinde idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle şimdilik 5.000 TL maddi tazminat (ıslah ile 154,912,20 TL) ile 300.000 TL manevi tazminatın ölüm tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

30. Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, 4675 sayılı Kanun ile infaz hakimliği; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak ile görevli kılınmış olmasına rağmen, cumhuriyet savcılığı veya infaz hakimliği kararlarına uygun olduğu/uygun olmadığı ileri sürülen infaz işlemleri sebebiyle zarar gördüğünü iddia edenlerce açılacak tazminat davaları için hangi mahkemenin/yargı kolunun görevli olduğu hususu meri mevzuatta düzenlenmemiştir.

31. Bu kapsamda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller anılan Kanunun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş yine 4675 sayılı Kanun'un amaç, kapsam ve 4. maddesi ile de infaz hakimliğinin görevi bu maddede öngörülen şikayetleri incelemek ve karara bağlamak ile sınırlı tutulmuştur.

32. Dava, davacının oğlunun kapalı ceza infaz kurumunda hastalanarak hayatını kaybetmesine yol açan uygulamadan kaynaklanan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemler nedeniyle zarara uğradığından bahisle açıldığından, bu talep 5271 sayılı Kanun'un 141 ve devamı maddelerinde öngörülen koruma tedbirleri nedeniyle açılan bir dava veya 4675 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan bir şikayet olarak değerlendirilememektedir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin

Kaldı ki, 4675 sayılı Kanun kapsamında yapılmış olan bir şikayet başvurusu, açılmış yahut açılacak olan maddi ve manevi tazminat davalarında, yargı yolunu belirlemeye de etki etmemektedir.

33. Kamu hizmetini yürüten davalının bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, idarenin personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi neticesinde, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu veya kusursuz sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

34. Davada, 1721 sayılı Kanun, 5275 sayılı Kanun ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne verilen görev ve yetkilerin kullanılması ya da kullanılmaması nedeniyle, ortaya çıkan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı ileri sürülen maddi ve manevi zararda, idarenin hizmet kusuru veya başka nedenle sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir.

35. Belirtilen bu durum karşısında, davanın idare aleyhine açıldığı, davalı idarenin kamu tüzel kişiliği olup, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, bu kapsamda bünyesinde istihdam ettiği kamu görevlisinin, görevi sırasında ve yetkilerini kullanırken kusurlu davranışta bulunup bulunmadığı, kusurlu davranışta bulunması halinde bu kusurun hizmet kusuru mu, yoksa hizmetten ayrılabilen kişisel kusur mu olup olmadığı hususunun, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

36. Belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Ordu İdare Mahkemesince verilen 03/10/2024 tarih ve E.2024/469, K.2024/1371 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ordu İdare Mahkemesince verilen 03/10/2024 tarih ve E.2024/469, K.2024/1371 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden UbvwDTK - MJTKkrb - p6UUSQc - FKwrSA= ile erişebilirsin